

Talan ikki um 479 men kanska 150 milj.

Endamálið er at festa talið í vitsku manna, hóast hetta er eitt konstruerað tal

Sostatt er hetta einans spæl fyri gallarínum fyri at fjala egnu ómegd

Pauli Ellefsen: Vil kortini ikki læna tær 479 milj. hann sigur tørvurin er

Fyrispurningurin

Undir viðgerðini av máli um bygging av handilsskúla segði lögmaður: »at lænast skulu hundraðir av milljónum fyri at koma upp á 0 í landskassanum«.

Kann lögmaður meira nágreiniliga upplýsa tinginum, hvussu nógv 100 mió. skulu lænast t.d. komandi tvey árin? Og kann lögmaður meira nágreiniliga upplýsa tinginum, hvat hetta

»0 í landskassanum« er?

Kann lögmaður upplýsa tinginum, hvussu stórir partur — í prosentum — av landskassans grunnaogn veruliga stóð á bók 1. januar 1975, og hvussu nógv av hesum tá lá í landskassans likviditeti?

Kann lögmaður somuleiðis upplýsa tinginum, hvussu lutfallið millum hesi tøl var pr. 1. januar 1981?

Svarið frá Paula Ellefsen

Tað, sum eg leggi í hugtakið »0 í landskassanum« er, at landskassin júst hevur greitt at gjalda tey gjöld, sum eru fallin til gjaldingar, uttan at hava »lænt« úr grunnum og uttan at hava brúkt úr likviditetsreservanum í danska tjóðbankanum.

Nýggja landsstýrið hevur ikki lagt til rættis nakra lánættan fyri næstu tvey árin. Landsstýrið er í ferð við at kanna figgjarstöð landsins.

Frá gjaldstovuni hevur landsstýrið higartil fingið eina uppstilling yvir tær upphæddir, sum pr. 31. december 1980 eru avsettar í grunnar, og tann partin av hesum peningi, sum landskassin ikki hevur brúkt til onnur endamál, og tí er tøkur.

Eisini hevur landsstýrið biðið um og fingið eina likviditetsætlan frá umsitingini fyri tíðarskeiðið til 31. juli 1981. Herumframt er meginparturin av tí upphædd, sum landskass-

in hevur í likviditetsreserva, trektur í danska tjóðbankanum.

Út frá omanfyri standandi tilfari kann upplýstast, at tað í tíðarskeiðinum inntil 31. juli 1981 (t. v. s. næstu 6 mánaðarnar) er neyðugt at læna 479 milj. kr. til landskassan, um hesin pr. 31. juli 1981 skal gjalda tey gjöld, ið fallin eru til gjaldingar (276 milj. kr.) og gjalda aftur til grunnarnar tað, sum avsett er til ávis endamál (123 milj. kr.), og um likviditetsreservin í danska tjóðbankanum skal gerast tøkur aftur (80 milj. kr.).

Legg til merkis, at tær 479 milj. kr. ikki fevna um landskassans lantøkur og skyldur annars, sum ikki eru farnar til gjaldingar pr. 1. juli 1981.

Tað er óneyðugt at siga frá, at landsstýrið ikki veruliga ætlar at læna 479 milj. kr. teir fyrstkomandi 6 mánaðarnar. Hetta kann neyvan heldur lata seg gera.

Viðvikjandi spurningi 2

Út frá tí undir 1. spurningi nevndu uppstilling yvir grunnarnar framgongur, at samlaðu grunnarnar fevndu um 163 milj. kr. pr. 1. april 1975 og 382 milj. kr. pr. 31. december 1980.

Av hesum hevði landskassin pr. 1. april 1975 »lænt« 51 milj. kr. og pr. 31. december 1980 123 milj. kr.

Út frá teimum viðmerkingum, sum fyrrverandi lögmaður og táverandi figgjarnevndarformaður í byrjanini av 1975 settu fram viðvikjandi likviditetsstöðu landskassans, meti eg, at spurningurin í byrjanini av 1975 fyrst og fremst hevði formellan tyding, tá peningurin eftir øllum at døma var tøkur.

Tær 123 milj. kr., sum »læntar« eru pr. 31. december 1980, eru ikki tøkur.

Í prosentum var munurin ikki stóur, nevniliga 31,3 móti 32,2.

Hinvegin skal ein hava í huga, at tað er talið av milljónum krónum, og ikki talið av prosentum, sum hevur áhuga og sum nú gevur okkum trupulleikar.

Viðmerkingar annars

Í viðmerkingum sínum minni Atli Dam á harðligu agitationina móti teimum lantøkum, sum framdar vórðu av lögtingi og undanfarna landsstýri.

Hertil er einaferð enn at siga, at »tann harðliga agitationin« ikki hevði sikti móti lantøkunum sjálvum, men tí politikki, sum gjørdi lantøkurnar

neyðugar. Lantøkur eru ikki orsök, men harafturimóti avleiðingarnar av tí politikki, sum rikin var. Eisini spyr Atli Dam, um teir grannskoðuðu landskassaroknskapirnir seinastu 6 árin ikki eru eftirfarandi.

Hetta man vera ein vána roynd at skúgva sær undan egnu ábyrgd. Landskassaroknskapirnir eru ein partur av tí tilfari, sum vit aðrir bygdu okkara sakliga og vælgrundaðu politisku atfinningar á, og alt týðir uppá, at hesir eru eftirfarandi.

Annars skal eg viðmerka, at umsitingin hevði bert stutta tíð til at gera omanfyri nevnda tilfar. Tá hetta er fyrsta ferð,

tilik likviditetsætlan verður gjørd viðvikjandi landskassanum, kann talan vera um smærri villur.

Føroya landsstýri
4. februar 1981
Pauli Ellefsen
lögmaður

Viðmerkingar Atla Dam's

Veit ikki, um eg skal takka fyri svarið ella ikki, tí sum væntað var tað hvorki sakligt ella serliga upplýsandi.

Jú, lat meg kortini takka fyri, at eg fekk svar, tí harvið er nakað av tí, eg setti mær fyri at prógva, gingið út.

Hetta var fyri tað fyrsta, at avdúka tey fullkomuliga ábyrgdarleysu og villleiðandi úttalislíni, nýggi lögmaðurin bar fram í samband við eitt hesum lítið viðkomandi mál, nevniliga bygging av handilsskúla, sum státturin kemur at rinda. Úttalislíni framborin fyri at fáa tey endurgivin í útvarpi og bløðum fyri at heingja eitt ábyrgdarloysisskelt á fráfarna landsstýri. Svarið sýnir hetta týðuliga, tí verður gingið afturum aftur, so er bert ein fjøður eftur av teim mongu naknu hønunum.

Fyri tað næsta at visa á, at Pauli Ellefsen aftur her royndi sína ofta nýtt framferð, at skapa eina søgu, blæsa nakrar ferðir í hana so hon veksur til »sensaciónina«, fyri so siðan at gerast hin raski og gleggji, ið setur fingurin á eitt eynt stað. Hetta var eina roynd vert, tí menn, ið hava álvarsleg mál at takast við, ofta lata slíkt fara aftur við borðinum, og tí kundi tað eydnast.

»Gár den, så går den«, men hesa ferð gekk tað so ikki.

Fyri tað triðja vildi eg ávara Paula Ellefsen ímóti framhaldandi at sleingja slíkar »hárreisandi« søgur út, tí tær undirgrava okkara kredittvirði uttanlanda. Hesi ávaring tók hann ikki við, tí longu hevur hann latið hendan nýbakaða politikkaran, sum er vorðin figgjaráláráðharri, váða enn djúpri við einum søguligum skjali — Eykaviðmerking til figgjarlógina — sum kemur at standa sum ein skammarstúta yvir teir fyrstu 30 orku- og evnaleysu dagarnar av einum nýggjum borgarligum landsstýrisskeiði.

Men kanska fer hendan viðgerð at fáa menn at sinna seg og hugsa áðrenn tala framyvir.

Fyri tað fjórða ætlaði eg at avdúka enn nøkur eyðkenni í arbeiðslagi og politiska lyndi Ellefsens. Hetta at royna at gera aðrar sekar, kasta skuld á aðrar við: »góða mamma tað var ikki eg«, fyri sjálvur at kunna spæla frispæl. Hetta gongur bert ikki longur, tí nú skal Pauli Ellefsen taka ábyrgd og medvirka til at finna loysnir, eisini ópopulerar. Men kann ein nýta hitt gamla »triksið« at skapa sær undanfærslu ella alibi frammanundan so er nakað vunnin. Men hann, ið roynir at skapa sær alibi frammanundan hevur sjáldan nakað gott í kvittan. Verður ein so avdúk-

aður í hesi roynd, gerst ilt verri, tí tá eigur ein í dupult mát ábyrgdina av tí, ein noyðist at fremja, ja, tað veri seg økt skatt- ing og tolling ella lantøkur, sum ein frammanundan lastaði í sand og øsku. Nei tá ber ikki til at kasta skuldina á aðrar. Enn stendur tann avskeplandi og dimensjonsvringjandi lastanin av uttanlanda skuld ov fesk í minni.

Fyri tað fimta var eitt av endamálinum at seta tað rongu hugmyndina uppá pláss, sum flestu máttu fáa av úttalilsom lögmanns, at hundraðir av milljónum eru nýttar í heimildarloysi. Hesi hava aftaná »sensaciónina« gingið og biða eftir nær teir fráfarna fara í geglið.

Fyri tað sætta var ætlanin at royna um ikki Pauli Ellefsen, tá hann sá, »at den gik ikke«, fór at burturforklára og siga at hann segði nakað annað enn tað hann segði. Og hvat hendi? Jú, idag talar hann um likviditetstrot og um at fáa likviditetsjavnvág — og er hetta nullið í landskassanum — og einki orð um tær milliónirnar og tað ólógliga brúkið av teim, hann hin dagin vildi hava festar í vitsku manna. Aftur hesa ferð royndi hann at reingja síni egnu orð tá hann skuldi standa til svars fyri tey.